

Uitwerken sociale randvoorwaarden:

Klimaatakkoord:

[Op pagina 164-165 van het klimaatakkoord](#) wordt dieper ingegaan op burgerparticipatie in grootschalige opwek projecten. Het idee hiervan is dat via maatwerkafspraken de initiatiefnemers komen tot meer draagvlak en participatie van omwonenden in windmolens en zonneparken.

Partijen, waaronder de branchevereniging voor windenergie NWEA en zonne-energie Holland Solar, hebben ook het klimaatakkoord ondertekend. Beiden hebben ook een eigen gedragscode. De gedragscode van [Holland Solar vindt u hier](#) de [gedragscode acceptatie en participatie wind op land](#) hier. Gezamenlijk met meerdere partijen is [vervolgens de participatie-waaier](#) uitgegeven. Onderstaand plaatje is daarin opgenomen:

Alle in deze notitie opgenomen punten kunnen via maatwerk afspraken door de initiatiefnemers met de omgeving tot stand worden gebracht.

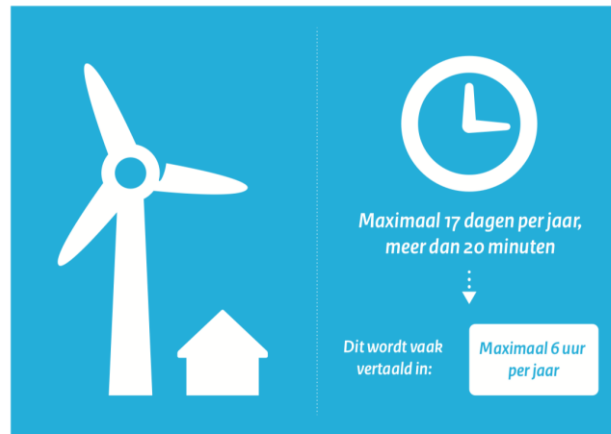
Initiatiefnemers hebben hiervoor (het doorlopen van een zorgvuldig proces om te komen tot goede projectparticipatie afspraken) een inspanningsverplichting. De gemeente wordt geacht erop toe te zien dat deze inspanning ook daadwerkelijk wordt verricht. De exacte uitkomst van de procesparticipatie doet er volgens een uitspraak van december 2019 van de Raad van State niet toe, het verrichten van een behoorlijke inspanning om te komen tot acceptatie en draagvlak wel.

Van belang is te beseffen dat bovenwettelijke afspraken niet door een gemeente(raad) als plicht kunnen worden opgelegd. De gemeente(raad) kan natuurlijk wel een wens of een voorkeur uitspreken. De subsidie SDE++ houdt geen rekening met omwonenden participatie. [Dit kunt u nalezen in bijlage 6 die behoort bij de kamerbrief SDE++ 2020.](#) (pagina 51, niet meegewogen kosten) waardoor het kan voorkomen dat de ontwikkelaar/exploitant aangeeft dat er geen ruimte voor extra maatregelen in de businesscase overblijft.

Hierna een aantal punten om rekening mee te houden:

In deze notitie worden vanuit praktijkervaring voorbeelden genoemd van afspraken die gemaakt kunnen worden tussen de exploitant van windmolens, omwonenden en het bevoegd gezag.

1: Slagschaduw.

Figuur: wettelijke norm slagschaduw

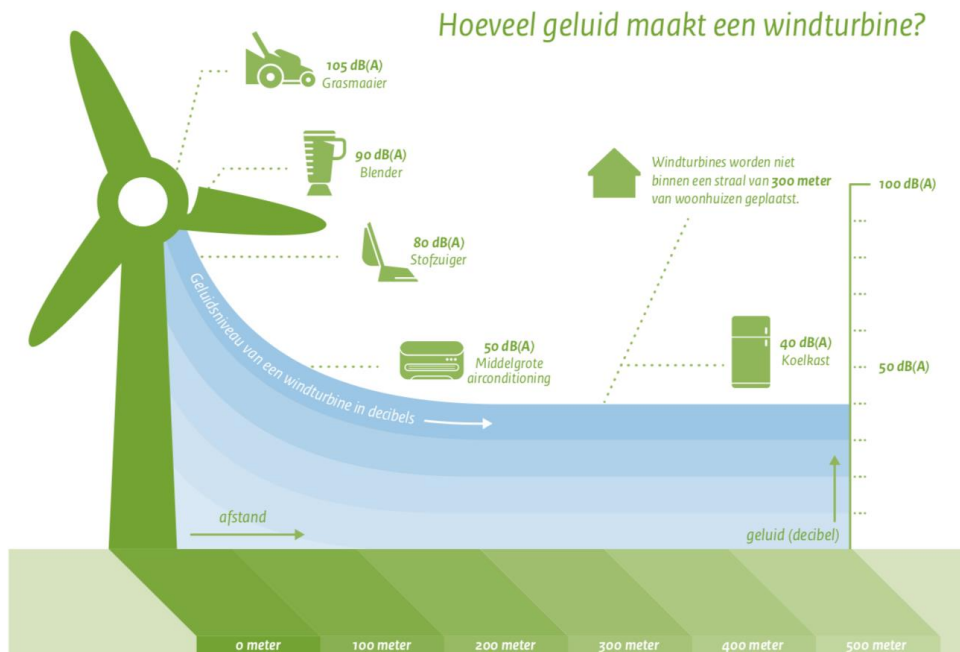
Bovenwettelijk:

Technisch is het mogelijk slagschaduw te beperken tot maximaal 30 – 60 minuten per jaar. De windmolen regelt dit dan via slimme technieken zelf. Slagschaduw terugbrengen tot 0 is niet mogelijk. De windmolen moet de tijd krijgen om stil te gaan staan. Daarom ook de bandbreedte van 30-60 minuten.

2: Geluid:

Het infoblad [windturbines en geluid](#) (link) geeft duidelijk de wettelijke normen weer. Onderstaand plaatje komt uit dit infoblad:

Lden	• Een gewogen jaargemiddeld geluidsniveau op een bepaalde locatie. • Het geluidsniveau wordt gemiddeld over de dag-, avond- en nachtperiode bepaald waarbij voor de avond en nacht respectievelijk +5 en +10 dB (decibel) bij de gemiddeldes worden opgeteld. De stillere periodes tellen daarmee zwaarder mee in het gemiddelde. • Dagperiode: 07:00-19:00; avond: 19:00-23:00 en nacht: 23:00-07:00 • Het gewogen gemiddelde windturbinegeluid mag niet hoger zijn dan 47 dB(A), gemeten op de gevel van de woning.
Lnight	• Een gewogen jaargemiddeld geluidsniveau op een bepaalde locatie gedurende de nachtperiode (23:00-07:00). • Het gewogen gemiddelde windturbinegeluid in de nacht mag niet hoger zijn dan 41 dB(A), gemeten op de gevel van de woning.

Gewogen gemiddelden waarden zijn geen maximale waarden:

Het gaat om gewogen jaargemiddelden, niet om maximale niveaus. Als de ene dag (overdag) het geluid 42 DBA is en de volgende dag (overdag), bij gelijk aantal vollast-uren, 52 DBA dan is het gemiddelde over deze 2 momenten 47DBA. Het is als het ware een badkuip die volloopt gedurende het jaar. Mocht aan het einde van het jaar blijken dat het gewogen gemiddelde boven de 47 DBA dreigt uit te komen dan kan het voorkomen dat exploitanten de windmolens moeten afremmen om het gewogen jaargemiddelde niet boven de wettelijke niveaus te krijgen.

In de geluidsnormen is laagfrequent geluid meegenomen.

Geluidsmaatregelen en handhaving:

De volgende afspraken kunnen gemaakt worden. Let op, dit is een algemene lijst van mogelijkheden. Toepassing hiervan moet uiteraard wel zinvol zijn.

- De best presterende windmolen kiezen. Dus degene met de laagste geluidsbelasting.
  - o De ontwikkelaar kan geluidscirkels laten zien van verschillende typen windmolens.
- Een 0-meting toepassen en goede handavingsafspraken maken.
- Een geluidapp toepassen (voorbeeld windmolens Oirschot – Oisterwijk langs de A58). Hiermee kan een geluidsvoorspelling (door-)gegeven worden en kunnen omwonenden reageren met een geluidsbeleving.
- Onderzoeken of het zin heeft het 'vollopen van de badkuip' te verschuiven naar de zomer (als mensen buiten zijn). Het afremmen van de windmolens in de winter als niemand buiten zit is misschien te verschuiven naar de zomer.
- De omwonenden binnen de geluidscoutour <47DBA Lden en >42DBA Lden een geluidsbudget geven. Dit is financiële ruimte om de windmolens minder geluid te laten produceren (de draaisnelheid wordt dan afgeremd, dit kost productie en dus geld).

Verlichting:

Via [deze link](#) vindt u de laatste informatie over de wettelijke voorwaarden voor verlichting op windmolens. Verlichting is verplicht. Men kan kiezen uit vast brandende of knipperende verlichting. De lichtintensiteit kan bij helder weer met 30% verminderd worden.

Via de link kunt u ook lezen dat er momenteel onderzocht wordt of er met radardetectie of transpondertechnieken gewerkt kan worden of dat er andere manieren zijn waarmee voorkomen kan worden dat de verlichting altijd brandt.

Het verdient aanbeveling afspraken te maken over mogelijke technische ontwikkelingen in de toekomst die bij wet mogelijk gemaakt worden. Worden deze dan alsnog toegepast?

Het is daarnaast technisch mogelijk de verlichting te voorzien van een afscherming (kapje) zodat het licht van onderaf minder zichtbaar is.

Planschade:

Omwonenden maken zich vaak zorgen over de waardedaling van hun woning. De praktijk leert dat de werkelijke planschade die uiteindelijk wordt vastgesteld in de rechtbank lager is dan de gepercipieerde (emotionele) waardedaling die bewoners voorzien. De wet kent een eigen risico dat hoger wordt afhankelijk van de voorzienbaarheid van de ontwikkeling door de aanvrager van planschade. Hoe e.a. precies werkt, inclusief laatste jurisprudentie op dit thema, kunt u nalezen in [de risicoanalyse die gemaakt is voor het PIP windenergie A16](#) (link).

Het kan zinvol zijn om de planschade risicoanalyse openbaar te maken. Er zijn voorbeelden bekend van ontwikkelaars die de volledige planschade vergoeden zonder dat degene die planschade heeft hiervoor zelf initiatief hoeft te tonen. Het opstarten van een planschade procedure bij de gemeente is een langer en intensief traject. Dit hoeft dan niet meer te gebeuren als de aanvrager daarvoor kiest (een wettelijk recht is niet af te nemen).

Burenregeling of omwonendenregeling:

Het bepalen van wie dan de buren zijn is bijvoorbeeld te doen door de geluidscontour <47DBA Lden >42 DBA Lden te nemen. Voor inzicht in de financiële vergoeding kan de waarde genomen die genoemd is in de [gedragscode acceptatie en participatie wind op land](#).

Uit deze burenregeling kunnen dan bijvoorbeeld de slagschaduw beperking of de geluidsmaatregelen gefinancierd worden.

Maatwerk:

Per project, per initiatiefnemer is het maatwerk. Naast bovengenoemde punten zijn nog afspraken te maken over (niet uitputtend)

- Het inrichten van een duurzaamheidsfonds
- Biodiversiteit (kwaliteitsverbetering landschap).
- Recreatie mogelijkheden in de omgeving (Energiepark).
- Participatie / project eigenaarschap (zie ambitie 50% eigendom klimaatakkoord)
- Stroomafname